

Social- og indenrigsminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Samråd om regeringens ønsker om flere anbringelser og bortadoptioner.
Dato / tid	3. september kl. 13-14.30.
Sted	Udvalgslokalet
Talens varighed	10 min.
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål U og V (se nedenfor)
Publikum og programpunkt	Social- og Indenrigsudvalget

Samrådsspørgsmål U

Hvordan forholder ministeren sig til, at regeringens ønske om flere tvangsanbringelser og tvangsadoptioner af udsatte børn, som statsministeren udtalte i sin nytårstale, er i strid med resultaterne af KL's analyse fra 2015 af skolegang og udvikling i voksenlivet blandt personer, som har været anbragt uden for hjemmet som barn (publiceret den 25. februar 2015), som viser, at tidligere anbragte er dårligere stillede end deres jævnaldrende på flere parametre som uddannelse, tilknytning til arbejdsmarkedet og kriminalitet?

Samrådsspørgsmål V

Vil ministeren uddybe sin holdning til, at regeringen ønsker flere og tidligere tvangsanbringelser og bortadoptioner af udsatte børn, som statsministeren udtalte i sin nytårstale, herunder også set i lyset af at Rigsrevisionen tidligere har rettet kritik mod Social- og Indenrigsministeriet på selvsamme område for blandt andet ikke at kunne dokumentere, om anbringelserne har den tilsigtede effekt?

Det talte ord gælder

Indledning

- Tak for indkaldelsen i dag til dette samråd om et emne, som står helt øverst på både min og regeringens dagsorden: at vi i dag stadig tillader svigt af børn i familier, hvor der ikke er tryghed og omsorg.
- Der er stillet to spørgsmål til dagens samråd:
- I samrådsspørgsmål U bliver jeg bedt om at forholde mig til regeringens ønske om flere anbringelser og bortadoptioner set i lyset af en analyse lavet af KL i 2015, som viser, at tidligere anbragte unge klarer sig dårligere på en række parametre end deres jævnaldrende.
- I samrådsspørgsmål V bliver jeg bedt om at uddybe regeringens ønske om flere anbringelser og bortadoptioner set i lyset af Rigsrevisionens tidligere kritik af Social- og Indenrigsministeriet for ikke at kunne dokumentere, om anbringelserne har den tilsigtede effekt.
- Jeg vil efter aftale med udvalget svare samlet på de to spørgsmål.

Barnets ret til en tryk barndom

- Alle børn har ret til god og tryk barndom. Men i dag er der alt for mange børn, vi som samfund svigter, fordi vi lader dem vokse op i hjem med omsorgssvigt. Fordi vi giver forældrene, der svigter børnene, for mange chancer. Hver gang vi giver dem endnu en chance, og det stadig ikke lykkes, er der et barn, der betaler prisen.
- Når jeg ser på tallene på området. Og taler med nuværende og tidligere anbragte børn og unge. Så er jeg ikke i tvivl om, at vi som samfund tøver for længe med at gribe ind. Og det har store menneskelige omkostninger for både børnene og for samfundet.

Vi skal sætte tidligere ind

- Vi skal sætte langt tidligere ind med den rette indsats. Vi svigter de mest udsatte børn, når de fleste anbringelser uden samtykke i dag sker blandt store børn.
- Vi anbringer næsten fem gange så mange 16-årige som 1-årige eller 2-årige eller 3-årige eller 4 årige.
- Det handler for mig at se ikke om, at problemerne først opstår, når børnene er blevet store, men at problemerne bliver synlige på en anden måde i teenageårene.
- Og vi ved fra fx Socialpædagogerne og Børns Vilkår, at nogle børn bliver anbragt for sent, så der ikke kan rettes op på de skader og omsorgssvigt, de har oplevet.
- Det er også i det lys, at KL's analyse fra 2015 skal læses. Det er meget nedslående, at tidligere anbragte unge klarer sig dårligere end deres jævnaldrende på så mange væsentlige parametre i livet.
- Men det må aldrig bruges som en undskyldning for ikke at hjælpe udsatte børn. For så svigter vi dobbelt.
- Som det understreges i analysen, så kan forskellene i børnenes udvikling ikke alene tilskrives en effekt af anbringelsen. Der er snarere tale om en afspejling af forskelle i børnenes sociale situation.
- Børnene har haft en hård opvækst – derfor klarer de sig mindre godt end de jævnaldrene.
- Så når anbragte børn og unge klarer sig dårligere både i skolen og senere hen i livet, så er det ikke kun anbringelsen i sig selv, vi skal se på.
- Det er også tidspunktet for anbringelsen. Om de blev anbragt tids nok i forhold til at give dem en reel mulighed for at få et trygt familieliv.

Ofte forebyggende indsatser først

- For eksempel så kan vi se, at når et barn anbringes, så er der i de fleste tilfælde forsøgt med forebyggende indsatser, såsom aflastningsordning eller støtte i hjemmet, forinden.
- Omkring 80 pct. af de førstegangsanbragte børn og unge i alderen 3-17 år, som blev anbragt uden for hjemmet i 2018, havde modtaget en forebyggende indsats eller foranstaltning inden for de foregående år.
- Og hver femte anbragte i aldersgruppen havde modtaget forebyggende indsatser i samtlige fire foregående år.
- Det er et kæmpe svigt af børnene, når vi sætter svigtende forældres ret til barnet før barnets ret til et trygt familieliv. Hvis vi griber ind for sent med den rette indsats eller slet ikke griber ind, når børn vokser op i mistrivsel.

Sent anbragte klarer sig dårligere end tidligt anbragte

- Derfor mener jeg, at vi i højere grad skal anbringe tidligere. Så udsatte børn og unge får mulighed for et godt liv i trivsel som deres jævnaldrende.
- Vi ved for eksempel fra en analyse fra mit eget ministerium, at unge, der anbringes første gang som teenagere, får kortere uddannelse, er mere på kontanthjælp og kæmper mere med kriminalitet og misbrug end tidligt anbragte.
- Børn og unge, der anbringes første gang i 15-17-års-alderen, klarer sig på en række parametre dårligere end dem, der har været anbragt som små.
- De børn skulle have haft den rette hjælp langt tidligere.
- Tidspunktet for en anbringelse har betydning. Så problemerne ikke vokser sig så store, at barnet risikerer at blive skadet for livet.

Bedre anbringelser

- Vi skal handle og sætte tidligt ind. Men en styrket indsats for anbragte børn skal gå på to ben: Vi skal også sikre bedre anbringelser.

- Området fungerer ikke godt nok i dag. Det viser statistikkerne, og det fortæller de anbragte børn og unge selv.
- Mange nuværende og tidligere anbragte børn og unge har fortalt mig om en barndom med utallige skift. Nogle har haft flere plejefamilier og opholdssteder, end de kan tælle på én hånd.
- Skolekammerater og vante omgivelser er måske også blevet skiftet ud, fordi de har måttet flytte.
- I dag er meget midlertidigt i et anbragt barns liv. Det kan gøre det svært at knytte sig til nogen. *Regne med noget eller nogen.*
- Anbragte børn skal ikke gå og frygte for, om de voksne i deres liv pludselig forsvinder. Børnene fortjener en familie og gode voksenrelationer, der ikke kun er til låns.
- Børnene fortjener at slå rod og få lov til at vokse.
- Derfor skal vi sikre, at der bliver langt færre skift i børnenes liv. Færre skift mellem anbringelsessteder og biologiske hjem. Færre skoleskift. Færre skift af sagsbehandler. Færre skift, i de trygge relationer.

Flere varige relationer, flere bortadoptioner

- Flere omsorgssvigtede børn skal have et nyt hjem tidligere. Fordi børn skal have voksne omkring sig, de kan stole på og regne med, og et stabilt hjem, hvor de kan slå rod.
- Vi skal give de børn mulighed for at få den stabile familieramme, som for andre børn er en selvfølge. Give dem en familie der ikke kun er til låns.
- Og det skal ske så tidligt som muligt.
- På den måde sikrer vi, at de mest udsatte børn ligesom andre børn får en tryk opvækst i en blivende familie, der kan give barnet den omsorg, det har krav på, uden unødige skift i den første vigtige tid af livet.

- Derfor skal vi også gøre det muligt at gennemføre flere bortadoptioner, end vi gør i dag.

Følge effekterne af anbringelse bedre

- For at sikre bedre anbringelser, er jeg enig med Rigsrevisionen i, at vi skal kunne dokumentere effekten af anbringelserne, så vi fremadrettet kan føre en mere vidensbaseret socialpolitik.
- Så vi ved hvilken konkret hjælp, der virker bedst.
- Her mener Rigsrevisionen heldigvis også, at vi er på rette spor. De har afsluttet sagen om ministeriets opfølgning på effekten af indsatserne på børneområdet.
- For der har igennem de senere år været gennemført en række tiltag, som skal sikre, at vi har en systematisk indsamling af valide data om anbragte børn og unge.
- Det drejer sig bl.a. om ministeriets bekendtgørelse om dataindberetninger på socialområdet, som samler alle krav til kommunernes indberetning af data på socialområdet.
- Og ministeriet har sammen med Danmarks Statistik sikret en bedre indsamling, kvalitetssikring og offentliggørelse af statistikkerne på socialområdet.
- Derudover indgik Social- og Indenrigsministeriet sidste år i et styrket samarbejde med KL om at sikre bedre data på socialområdet, herunder data om anbringelser.
- Med bedre data om indsatsen kan vi få bedre viden om, hvilke konkrete indsatser, der bedst hjælper udsatte børn og unge.
- For eksempel i Udviklings- og Investeringsprogrammet på børneområdet, som vi sammen afsatte permanente midler til i satspuljen for 2019.
- Her er valide data om målgrupper mv. helt centrale for screening, modning og udvikling af indsatser, der virker. Så vi

kan prioritere konkrete tiltag, vi ved, har god effekt for barnet eller den unge.

- Der er altså områder, hvor vi godt kan blive klogere. Hvor vi skal blive klogere for at sikre, at udsatte børn og unge får en indsats, vi ved virker. Men vi behøver ikke blive klogere, for at begynde at sætte børnene først.

Børnene Først

- Vi tillader i dag fortsat for store svigt af udsatte børn. Vi har for længe sat hensynet til forældre, der svigter børnene, først. Vi har sat økonomiske hensyn først. Vi har sat hensynet til kultur og berøringsangst først.
- Derfor vil regeringen snart præsentere et udspil, hvor vi sætter børnene først.
- For regeringen er dette en værdikamp. En værdikamp om, hvem der vil sætte alle børns ret til at vokse op i en tryk familie - først. Hvem der vil sætte børns ret til varige relationer - først.
- Vi ved godt det bliver svært. Det er nemt at anerkende, at vi altid skal tage barnets parti. Og svære at holde fast i, når barnets parti står over for forældrenes. Når vi skal finde pengene til faktisk at tage barnets parti. Når vi skal gøre op med berøringsangst over for andre kulturer og måder at bedrive børneopdragelse.

Barnets lov

- Vi vil lave en helt ny lov – Barnets lov, der sætter børnene først: I alle dele af indsatsen skal barnets behov komme først.
- Som reglerne er i dag, vejer forældrenes rettigheder mange steder tungest. Derfor ser vi for ofte børn, der vokser op med omsorgssvigt, vold og misbrug i årevis.
- Det sker, fordi forældrene anses for at have ret til deres børn. Men børn har deres egen ret. De har ret til god og tryk barndom. Med kærlighed og kram. Uden omsorgssvigt, vold og utrykthed.

- Med vores kommende udspil ønsker vi helt grundlæggende at sætte barnets ønsker og behov først.
- Vi laver en helt ny lov. Barnets Lov.
- Vi vender den nuværende lov på hovedet, så barnets rettigheder kommer til at stå først. Og forældrenes derefter.
- Loven skal give barnet flere rettigheder og en stærkere stemme i sit eget liv.
- For i dag viser flere undersøgelser, at børn hverken bliver inddraget nok i deres egen sag eller føler sig lyttet nok til
- Og anbragte børn har fortalt mig, hvordan de oplever, at de ikke har nogen indflydelse på deres situation og hverdag. Det er ikke vejen frem til at få skabt en god hverdag og hele mennesker, som kan stå på egne ben.
- I fremtiden er det barnet, som skal være omdrejningspunkt for indsatser og rettigheder – ikke forældrene.

Støtte til udsatte forældre

- Det betyder ikke, at forældrene ikke kan spille en positiv rolle i deres barns liv.
- Langt de fleste børn har gavn af en god relation til deres biologiske forældre, og derfor skal udsatte forældre støttes bedre end i dag. Så forældre, der med den rette hjælp godt kan blive gode og omsorgsfulde forældre, også kan få den støtte og vejledning, de har brug for
- Men vigtigst af alt er det, at indsatsen altid tager udgangspunkt i barnets behov og ret til en tryk og god barndom.

Afslutning

- Det er selvfølgelig ikke en simpel øvelse at tage livtag med de udfordringer, som anbragte børn og unge oplever. Og som har så store konsekvenser for resten af deres liv.

- Derfor er jeg også i tæt dialog med såvel eksperter som kommuner, praktikere, organisationer og de anbragte børn selv om at finde løsninger på de store udfordringer, der er på området. Og det er også en dialog, jeg ønsker at have med jer her i udvalget.
- Så vi kan sikre, at udsatte børn og unge får langt bedre muligheder for en god og tryk barndom med de samme muligheder i livet som deres jævnaldrende.
- Tak for ordet.